

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 1. Videntur Patres Latini magno consensu partem affirmativam
tenuisse post exortam hæresim Pelagianam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

inferos, in quo parvuli non baptizati degere possint. Unde sic argumentor breviter. Parvuli non baptizati, vel erunt in cœlo, vel in inferno. Non primum, ut fides docet. Ergo, &c.

Sic argumentatur Author Hypognoſtici apud Auguſtinum lib. 5. poſt medium : *Ecce non baptizatus .. dividitur a regno cælorum , ubi ſons vivientium permanet Chriſtus. Da mihi præter hunc alterum locum ubi vitæ poſſit requies eſſe perennis. Primum enim locum fides Catholicorum divina autoritate regnum credidit eſſe cælorum , unde , ut dixi , non baptizatus excipitur. Secundum , gehennam , ubi omnis apoſtata , vel a Chriſti fide alienus æterna ſupplicia experitur. Tertium penitus ingnoramus , imò nec eſſe in Scripturis ſanctis invenimus. Finge Pelagiane , locum ex officina dogmatis tui , ubi alieni a Chriſti gratia vitam requiei & gloriæ poſſidere parvuli poſſint. Igitur juxta hunc antiquiſſimum & laudaſſimum Authorem , præter regnum cælorum & gehennæ locum , non poſteſt fingi tertius locus , in quo poſt hanc vitam conſtitui poſſint parvuli non baptizati. Atquæ a regno cælorum , ubi ſons vivientium permanet Chriſtus , in perpetuum excipitur. Non ergo alius ei ſuperſteſt locus , quàm locus gehennæ .*

Prob. 4. ead. min. Illi sunt in perpetuum damnandi, qui in perpetuum erunt sub captivitate & potestate dæmonis. Atqui parvuli sine baptismo mortui, erunt in perpetuum sub captivitate dæmonis. Ergo, &c. Major pariter: nam æterna illa captivitas non potest esse effectus nisi damnationis æternæ. *Prob. min.* Illi in perpetuum erunt sub captivitate dæmonis, qui nunc ab hac captivitate liberabuntur. Atqui parvuli sine baptismo mortui, nunquam liberabuntur ab hac captivitate. Ergo, &c. *Prob. min.* Nam 1. parvuli nascuntur sub potestate dæmonis propter peccatum originale. 2. Ab hac captivitate liberari non possunt, nisi per baptismum. Atqui parvuli sine baptismo mortui, nunquam liberari poterunt ab hac captivitate per baptismum. Ergo, &c. Minor pariter; quia post hanc vitam non est amplius baptismus locus.

Utrunque majoris partem docet S. Augustinus . Nam sic ait lib. i. de nuptiis c. 23. *Hoc ergo generi humano insitum vulnus à diabolo quidpiam per illud nascitur cogit esse sub diabolo.* Et lib. 2. c. 28. *Accusat Ecclesiam, toto orbe diffusam, in qua ubique omnes baptizandi infanzuli non ob aliud exsufflantur, nisi ut ab eis princeps mundi mittatur foras, à quo necesse est vasa ira possideantur, cum in Adam nascuntur, si in Christo non renascantur, & in ejus regnum per gratiam facta vasa misericordie transferantur.* Ex quibus verbis sic adhuc arguuntor breviter. Parvuli sine baptismo mortui, nunquam liberabuntur à captivitate demonis, nisi tandem aliquando per gratiam Christi facti vasa misericordie, transferantur in ejus regnum. Atqui nunquam per gratiam Christi facti vasa misericordie, transferentur in ejus regnum: alioqui tandem aliquando fruerentur celesti beatitudine, quod est contra fidem. Ergo, &c.

Quares, utrū parvuli, qui sine baptismo moriuntur, passuri sint internum animi dolorem, propter privationem cœlestis beatitudinis.

R. affirmativè. Nam ita expressè sentit S. Augustinus : sic enim loquitur lib. 6. contra Julian. c. 10. de parvulis sine baptismo mortuis, quos innocentes vocat, quia nullum propria voluntate peccatum commiserunt, vel quia ex doctrina Juliani argumentatur. *Si hoc eis non erit malum (quòd in æternum separentur à regno cœlesti,) non ergo amabunt regnum Dei, et innocentes imagines Dei ? Si autem amabunt, & tantum amabunt, quantum innocentes amare debent regnum ejus, à quo ad ipsius imaginem creantur, nihilne mali de hac separatione patientur ? Itaque juxta S. Doctorem, parvuli sine baptismo mortui, 1. aliquam habebunt cœlestis beatitudinis notitiam. 2. Se ad illa, nisi impediirentur, fruentum à Deo creatos fuisse intelligenter. 3. Magno illius desiderio tenebuntur. Ergo non poterunt non pati internum ani-*

Simonnet Theol. Tom. I.

mi dolorem, quòd ab illa ob culpam in primo pa-
rente commissam in aeternum exciderint. Nec ni-
gratis omnino dici potest Deum per specialem pro-
videntiam omnem ab eorum animis amotum esse
dolorem : cum enim in aeternum mansuri sint
in statu peccati mortalis, proindeque maculati, odi-
biles Deo & damnatione digni, nullum prorsus fun-
damentum esse potest, illis attribuendi specialem ali-
quam Dei providentiam.

Præterea, ut jam vidimus, S. Doctor lib. 1. de anima & ejus orig. c. 9. hæc habet: *Parvulis non baptizatis nemo promittat quietis aut felicitatis cuiuslibet, atqui ubilibet, inter damnationem regnumque colorum, quasi medium locum: hoc enim eis hæresis Pelagiana promissit.* Igitur juxta S. Doctorem, non potest nisi contra fidem parvulis fide baptismi morientibus, promitti quies æterna. Atqui magna pace & quiete in æternum fruerentur, si ne interitum quidem animi dolorem aliquem ex jactura cælestis beatitudinis haurirent. Ergo, &c.

ARTICULUS XII.

Utrum parvuli, qui sine baptismo moriuntur, non solum pœna damni, quæ in privatione visionis beatificæ consistit; sed etiam pœna sensus, quæ posita est in cruciatu ignis æterni, propter originale peccatum multandi sint.

R E S P O N S I O I.

Videntur Patres Latini magno consensu partem affirmativam tenuisse post exortam hæresim Pelagianam.

Prob. Nam I. S. Hieronymus in tertio contra Pelagianos dialogo extremo, sub nomine Critobuli hanc Pelagianorum contra Catholicos refert quærimoniæ: Non possum ultra differre. Omnis vincitur patientia vestrorum iniquitate verborum. Oro te, quid infanti peccaveres?... Peccare non possum, & possum perire. Genua labant, vagitus verba non explicant, balbutiens lingua non videtur, & æterna miseria cruciatus miseris preparantur. Ad hanc autem querelam respondens Hieronymus, non negat hanc esse suam & aliorum Catholicorum sententiam, quod parvulus non baptizatus maneat in altera vita æternæ miserie cruciatus, seu æternum ignis supplicium; quid enim aliud intellegere potuit per æternæ miserie cruciatus? Sed totus est in probando, omnes homines, aut antiqui propagatoris Adam, aut suo nomine in teneri peccato obnoxios. Quod non videtur facere, nisi ut ostendat parvulus non baptizatus æternæ miserie cruciatibus, seu æterno ignis supplicio dignos esse.

2. S. Augustinus in serm. 14. de verbis Apostoli sic loquitur: *Venturus est Dominus & iudicaturus de vivis, & mortuis, sicut Evangelium loquitur, duas partes facturus est, dexteram & sinistram. Sinistris dicitur: Ite in ignem eternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus. Dextris dicitur: Venite benedicti Patri mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi. Hanc, regnum nominat, hanc, cum diabolo damnationem. Nullus relictus est medius locus, ubi ponere queas infantes. De vivis & mortuis iudicabitur, alii erunt ad dexteram, alii ad sinistram, non novi aliud... Si ergo dextera erit & sinistra, & nullum medium locum in Evangelio novimus, ecce in dextera regnum celorum est. Percipite, inquit, regnum. Qui ibi non est, in sinistra est. Quid erit in sinistra? Ite in ignem eternum. In dextera, ad regnum utique eternum; in sinistra, in ignem eternum. Qui non in dextera, proculdubio in sinistra. Ergo qui non in regno proculdubio in ignem eternum. Certe habere non potest vitam eternam, qui non baptizatur; non erit in dextera, id est, in regno non erit... Prius regnum nominavit, sed in dexteris, ignem eternum in sinistris. Extrema autem sententia ut doceret quid sit regnum, & quid sit ignis eternus, tunc, inquit, abibunt isti in combustionem eternam, iusti autem in vitam eternam. Ecce exposuit tibi quid sit regnum, & quid ignis eternus, ut quando*

confiteris parvulum non futurum in regna, fatearis futurum in ignem eternum.

Ecce aperte docet S. Augustinus, 1. parvulos sine baptismo mortuos, cum reliquis hominibus resurrecturos. 2. Illos in extremo die fore in sinistra Iudicis cum aliis omnibus reprobis. 3. Illis, perinde ac omnibus aliis reprobis, Iudicem dicturum: Ire in ignem eternum. 4. Per ignem eternum intelligendum esse, non solum locum, sed etiam cruciatum ignis eterni. *Extrema autem sententia ut doceret* (Dominus) *quid sit regnum, & quid sit ignis eternus, tunc, inquit, abibunt isti in combustionem eternam, iusti autem in vitam eternam.* Christus igitur, interprete S. Doctore, per ignem eternum intelligit combustionem eternam, sicut vitam eternam intelligit per regnum; hoc est, per ignem eternum intelligit actionem eternam ignis infernalis, sicut per regnum intelligit eternam fruitionem celestis beatitudinis.

Confirm. Quia ibidem S. Doctor inter regnum Dei & cruciatum ignis eterni nullum fore medium, probat ex eo quod Apostolus, ut terreat homines facinorosos, solum dicat, qui talia agunt, regnum Dei non esse possessuros, hoc modo loquendi aperte supponens, eos omnes igne eterno cruciatum iri, qui a regno celesti excluduntur. *Nec aliud, inquit, Paulus Apostolus, cum terret homines, non parvulos non baptizatos, sed sceleratos, facinorosos, contaminatos, perditos: non eos terret, quod erunt in igne sempiterno, quod sine dubio ibunt, si non corriguntur: sed tantum terret, quia in regno non erunt: ut cum viderint se perdere spem regni, non viderent esse consequens, nisi penam ignis eterni.* Nolite, inquit, errare; neque fornicatores, neque idolis servientes... regnum Dei possidebunt. *Non dixit, Illi & illi, tales & tales igni eterno torquebuntur: sed, Regnum Dei non possidebunt.* Subtrahit dextera, non remanebit nisi sinistra. Unde autem evadent ab igne sempiterno? *Non ad aliud, nisi quia erunt in regno.*

3. Author Hypognostici Augustino plane consentit loco jam superius citato, ubi inter celestem beatitudinem & ignis eterni gehennam nullum fore medium ait & inculcat. *Primum locum, inquit, fides Catholicorum divina autoritate regnum credit esse celorum, unde, ut dixi, non baptizatus excipitur: secundum gehennam, ubi omnis apostata, vel a Christi fide alienus, eterna supplicia experietur: tertium penitus ignoramus, imo nec esse in scripturis sanctis invenimus.* Finge, Pelagiane, locum ex officina perverſi dogmatis tui, ubi alieni a Christi gratia, vitam requies & glorie possidere parvuli possunt. Dextera est iusti sedentis iudicis, & sinistra, regnum est & gehenna, vita est & mors, iusti sunt & iniqui. In dextera igitur iusti sunt constituti, in sinistra operarii iniquitatis. In regno requies baptizatorum, in gehenna pena incredulorum. Vita ad latitiam glorie, mors ad pietum & stridorem dentium. Iusti in regno Patri cum Christo, iniqui in igne eterno, parati diabolo & angelis ejus. Sed hac dicens, non divisiones multorum locorum dedi, nisi duorum tantum, quoniam ad duo, regnum videlicet & gehennam, hac omnia referuntur, etiamsi plura dicantur.

4. S. Avitus Viennensis in carmine ad sororem Fulcinam sic ait de parvulo moriente sine baptismo:

*Quique genitricis cum cessat filius esse,
Perditionis erit: tristes tunc edita nolunt,*

Quae flammis tantum genuerunt, membra parentes. Ecce aperte dicit parvulos, non baptizatos, esse filios perditionis, & flammis urendos in inferno.

5. S. Fulgentius in lib. de fide ad Petrum c. 27. hac habet: *Firmissime tene, & nullatenus dubites, non solum homines, jam ratione utentes, verum etiam parvulos, qui sive in utero matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur, live jam de matribus nati, sine Sacramento sancti baptismatis, quod datur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, de hoc seculo transeunt, ignis eterni sempiterno supplicio puniendos: quia etsi peccatum proprie actionis nullum ha-*

buerunt, originalis tamen peccati damnationem carnali conceptione & nativitate traxerunt.

6. Quindecim Episcopi Africani, in Sardinia exules, & quorum unus erat ipse Fulgentius, non minus aperte loquuntur in lib. de incarn. & grat. apud eund. Fulg. c. 30. *Alios (infantes) quomodo sine baptismo mortuos aeternis cruciatibus damnat (Deus), cum in eis nullam culpam male voluntatis inveniat? Nonne istos inimicos gratiae Dei, nec defensores humani, sed deceptores arbitrii, ad hoc sua perversitas cogit, ut Deam putent iniquum in obitu omnium parvulorum, ubi nulla interveniente vel bonitate vel malitia voluntatis, alios vident potiri regno, alios interminabili deputatos incendio? Immediatè antea dixerant: Si ergo ad salvandos homines, sicut isti volunt, non excitat neque mutat, sed expectat hominum voluntates, quomodo infantibus, qui baptizantur, & in eadem infantia moriuntur, donat eternam salutem, quorum bonam nec expectat nec invenit voluntatem? Item alios &c.* Igitur quod parvuli non baptizati eternum igne infernali cruciandi sint, sicut quod parvuli baptizati potiri sint aeterna beatitudine, tanquam certum assumunt ad impugnandam haeresim Pelagianam.

7. Gregorius Magnus lib. 9. mor. cap. 12. sic ait: *Nonnulli etenim prius à presenti luce subtrahuntur, quam ad proferenda bona malae merita activae vitae perveniant, quos quia à culpa originis sacramenta salutis non liberant, & hic ex proprio nihil egerunt, & illuc ad tormenta perveniunt... perpetua quippe tormenta percipiunt, qui nihil ex propria voluntate peccaverunt.* Quid autem per perpetua illa tormenta, quae parvuli non baptizati percipiuntur sunt, intelligere dicendus est S. Doctor, nisi cruciatum ignis eterni?

8. S. Isidorus Hispalensis lib. 1. differ. spir. num. 26. hac habet: *Illud tamen tenendum est, parvulorum animas nexu peccati originalis esse ascriptas, quae nisi percipiant baptismatis sacramentum, regni celestis participes esse non possunt, sed cum carne & commune habebunt peccatum, & pari iudicio damnabuntur in ignem eternum.* Quid autem est animam cum carne damnari in ignem eternum, nisi totum hominem damnari ad cruciatum ignis eterni?

9. S. Anselmus lib. de conceptu Virginis & peccato originali cap. 22. sic loquitur: *Sed cum nemo dubitet, quia par pena non sequatur imparia peccata, in hoc tamen similis est & personalis & originalis peccati damnatio, quia nullus admittitur ad regnum Dei, ad quod factus est homo, nisi per mortem Christi, sine qua non redditur, quod pro Ade peccato debetur, quamvis non omnes pariter in inferno torqueri mereantur. Nam post diem iudicii nullus erit angelus aut homo, nisi aut in regno Dei, aut in inferno.* Igitur juxta S. Anselmum, omnes omnino reprobi, tam parvuli quam adulti, erunt in inferno, ibique torquebuntur, quamvis non aequaliter, propter inaequalitatem demeritorum. Torquebuntur autem, quia igne comburentur. Quid enim aliud hac vox, torquere, hic significare potest?

10. S. Alredus Abbas in Anglia, qui floruit saeculo XII. lib. 1. Speculi charitatis cap. 15. ubi agit de iusta parvulorum non baptizatorum punitione per ignem inferni, sic dicitur: *Quid enim? injustum estimas, ut lignum inutile & infructuosum ignis depascat? Cogita queso, totum humanum genus quasi lignum aridum, lignum infructuosum, lignum in ipsa radice vitiatum, utpote veneno antiqui serpentis inficiatum, iustissime additum flammis, igni destinatum, ad iudicium damnationi.*

Porro contra illud, quod de S. Augustini sententia diximus, obijciuntur 1. ea loca, in quibus ait S. Doctor mitissimam fore penam parvulorum non baptizatorum, eos in damnatione omnium levissima futuros. Nam sic loquitur in Enchir. c. 93. *Mitissima sane omnium pena erit eorum, qui praeter peccatum quod originale traxerunt, nullum insuper addiderunt, & in ceteris, qui addiderunt, tanto quisque tolerabiliorem ibi habebit*

dam-

damnationem, quanto hic minorem habuit iniquitatem. Lib. 1. de peccator. merit. cap. 16. *Potest proinde recte dici, parvulos sine baptismo de corpore exeuntes, in damnatione omnium mitissima futuros.* Et lib. 5. contra Julianum cap. 11. *Ego autem non dico parvulos, sine Christi baptismo morientes, tanta poena esse plendendos, ut eis non nasci potius expediret, cum hoc Dominus non de quibuslibet peccatoribus, sed de scelestissimis & impiissimis dixerit. Si enim quod de Sodomis ait, & usque non de solis intelligi voluit, alius alio tolerabilius in die iudicii punietur, quis dubitaverit parvulos non baptizatos, qui solum habent originale peccatum, nec ullis propriis aggravantur, in damnatione omnium levissima futuros?* Sed hæc habent facilem solutionem: cum enim S. Doctor dicit parvulos non baptizatos fore in damnatione omnium levissima & mitissima, manifestè loquitur de damnatione levissima & mitissima, non absolute, sed relatè ad damnationem aliorum reprobatorum, qui habuerunt peccata propria & personalia.

Hæc autem, quæ ultimo loco subjicit, verba, *Quæ, qualis, & quanta erit, quamvis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, ut nulli essent, quam ut ibi essent, potius expediret, non difficilem habent sententiam, juxta ea quæ hæcenus dicta sunt de mente S. Doctoris.* Nam perinde est, ac si S. Doctor diceret: *Quid, quomodo & quantum ab igne infernali passuri sint parvuli non baptizati, quamvis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, &c.* Quia hoc nimirum Dominus, non de peccatoribus quibuslibet dixit, sed de scelestissimis tantum & impiissimis, qualis scilicet fuit Judas, de quo ait Christus Matth. cap. 26. *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.* Ex eo autem, quod Augustinus dubium fuerit, quid, quomodo & quantum parvuli non baptizati passuri sint ab igne, concludi non potest, quod ei dubium quoque fuerit, utrum aliquid ab eo passuri sint, an non. Sic dubius erat, quid, quomodo & quantum patiantur ab igne demones, & tamen minimè dubius erat, utrum ab eo patiantur aliquid, an non, cum agebat eos ab igne miris, sed veris modis torqueri.

Obj. 2. S. Doctor lib. 3. de libero arbitrio cap. 23. ad hanc Manichæorum de parvulis sine baptismo morientibus objectionem: *Quid opus erat, ut nasceretur, qui antequam iniret ullum vite meritum, excessit e vita? aut qualis in futuro iudicio deputabitur, cui neque inter justos locus est, quoniam nihil rectè fecit, neque inter malos, quoniam nihil peccavit?* Respondet sic: *Ad universitatis complexum, & totius creature vel per locos vel per tempora ordinatissimam connexionem, non posse superfluo creari qualemcumque hominem, ubi solum arboris nullum superfluo creatur, sed sanè superfluo queri de meritis ejus, qui nihil meruerit. Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit media quadam inter rectè factum atque peccatum, & sententia iudicis media esse non possit inter premium atque supplicium.* Ecce S. Doctor pro parvulis non baptizatis admittit mediam quandam viam inter meritum & demeritum, & mediam quandam iudicis sententiam, ita ut nec premio donandi, nec supplicio afficiendi sint, sicque medium quiddam post diem iudicii sanctos inter & damnatos in perpetuum sint obrenturi.

Resp. Ex hoc loco S. Doctoris nihil planè effici posse contra ea, quæ sunt dicta de mente ejus circa poenam parvulorum non baptizatorum. Nam 1. hoc loco loquitur de supplicio in genere, non de hoc vel illo supplicio in specie; nec aliud vult, quam possibilem esse hypothesein, in qua parvuli, antequam mereri vel demereri possint, ex hac vita decedentes, nec premio donentur, nec supplicio afficiantur. Quid autem hoc ad rem præsentem?

2. Ex hoc loco ad summum conjici potest, quod

S. Doctor circa poenam parvulorum non baptizatorum dubius fuerit, cum laicus Romæ inchoavit, & in Africa presbyter perfecit libros de libero arbitrio ante exortum Pelagianæ hæresis. Certè non aliud ex hoc loco concluderunt Massilienses, ut refert Hilarius in sua ad Augustinum epistola: *Parvulorum, inquit, causam ad exemplum majorum non patiuntur afferri, quam & tuam sanctitatem dicunt eatenus attigisse, ut incertum esse volueris, ac potius de eorum pœnis malueris dubitari, quod in libro tertio de libero arbitrio ita positum meministi, ut hanc eis occasionem potueris exhibere.*

3. Permissio, non concessio, quod S. Doctor circa parvulorum non baptizatorum poenam incertus fuerit, cum scripsit libros de libero arbitrio, inde malè concluderetur eum postea semper circa poenam illam fluctuasse: potuit enim postmodum proficere, & proficiendo, veritatem quam antea ignoraverat, investigare. Ita S. Doctor ipsemet respondet libr. de bono persever. cap. 12. *Si quando, inquit, libros de libero arbitrio laicus Romæ cepi, & in Africa presbyter explicavi, adhuc de damnatione infantium, non renascentium, & de nascentium liberatione dubitarem; nemo, ut opinor, est tam injustus atque invidus, qui me proficere prohiberet, atque in hac dubitatione remanendum mihi esse judicaret.*

4. Ex verbis laudatis nequidem potest inferri S. Doctorem, cum libros de libero arbitrio contra Manichæos scriberet, dubitasse de pœnis parvulorum non baptizatorum: sed simpliciter dicendus est, hanc de pœnis parvulorum questionem tunc tractare noluisse, quia hoc minimè necessarium erat ad refellendum errorem Manichæorum, duarum naturarum, boni scilicet & mali, permixtionem asserentium. Ita ipsemet S. Doctor: nam libr. de bono persever. cap. 12. post verba modò citata sic prosequitur: *Cum vero rectius possit intelligi, non me propterea de hac re dubitasse credi oportere, quia contra quos mea dirigebatur intentio, sic mihi vixi sunt resellendi, ut si poena esset peccati originalis in parvulis, quod veritas habet; si poena non esset, quod nonnulli errantes opinantur; nullo modo tamen, quam Manichæorum error inducit, duarum naturarum, boni scilicet & mali, permixtio crederetur.*

5. Denique, quantum ab hac dubitatione circa parvulorum non baptizatorum poenam, siue genericè, siue etiam specificè sumptam, abhorruerit, declarat verbis hoc ultimo loco proximè subsequentiibus: nam sic immediatè prosequitur: *Abstine ut causam parvulorum sic relinquamus, ut esse nobis dicamus incertum, utrum in Christo regenerati, si moriantur parvuli, transcant in æternam salutem; non regenerati autem transcant in mortem secundam; quoniam quod scriptum est (Per unum hominem, &c.) aliter rectè intelligi non potest, nec a morte perpetua, quæ iustissime est retributa peccato, liberat quemquam pusillorum atque magnorum, nisi ille qui propter remittenda & originalia & propria nostra peccata mortuus est sine ullo suo originali proprio peccato.*

Per mortem autem secundam idem profectò intelligit, quod intelligitur Apocalypsi. cap. 20. ubi dicitur: *Et infernus & mors missi sunt in stagnum ignis, hæc est mors secunda. Et qui non inventus est in libro vite scriptus, missus est in stagnum ignis.* Similiter quod per mortem æternam intelligat supplicium ignis æterni, patet ex lib. 13. de Civ. c. 2. ubi ait: *Mors anima fit, cum eam deserit Deus, sicut corporis, cum id deserit anima. Ergo utriusque rei, idest, totius hominis mors est, cum anima a Deo deserta deserit corpus..... Huiusmodi autem totius hominis mortem illa sequitur, quam secundam mortem divinarum eloquiorum appellat auctoritas. Hanc Salvator significavit, ubi ait: Eum timete, qui habet potestatem & corpus & animam perdere in gehennam. Mors autem, quæ mortem totius hominis sequitur, est mors æterna, quæ proinde est mors*

mors secunda, & gehenna, quo nomine ignis æterni supplicium in Scripturis significatur.

Obj. 3. In epist. 28. ad Hieronymum sic loquitur S. Augustinus: Cum ad penas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coartor angustiis, nec quid respondeam prorsus invenio, Resp. Hunc locum difficultatem non habere: nam dicit tantum, quod in hypothese creationis animarum singularum pro singulis corporibus, explicare non valeat, quomodo iuste parvuli puniantur non solum pœna æterna post hanc vitam, si moriantur absque baptismo, sed etiam multis pœnis temporaneis in hac vita. Nam sic prosequitur: Non solum eas pœnas dico, quas habet post hanc vitam illa damnatio, quò necesse est trahantur, si de corpore exierint sine Christiane gratie sacramento; sed eas ipsas, quæ in hac vita delentibus nobis versantur ante oculos,

RESPONSIO II.

Opposita nihilominus sententia, quæ tenet parvulos non baptizatos, non puniri pœna sensus, post sæculum xii. brevi sic invaluit, ut eam omnes, aut ferè omnes Doctores scholastici amplexi sint.

Prob. Nam i. sæculo xii. sic loquebatur S. Thomas quæst. 5. de malo art. 2. in O. Dicendum quod, sicut communiter dicitur, peccato originali non debetur pœna sensus, sed solum pœna damni, scilicet carentia visionis divinæ. Præcipua autem ejus ratio est, quia pœna proportionatur culpæ: & ideo peccato actuali mortali, in quo invenitur aversio ab incommutabili bono, & conversio ad bonum commutabile, debetur & pœna damni... respondens aversioni, & pœna sensus respondens conversioni. Sed in peccato originali non est conversio, sed sola aversio, vel aliquid aversioni respondens, scilicet destitutio anime à justitia originali: & ideo peccato originali non debetur pœna sensus, sed solum pœna damni.

In resp. ad i. sic solvit argumentum pro contraria sententia, ab Augustini & aliorum Patrum auctoritate petum: Dicendum quod nomen tormenti, supplicii, gehenne & cruciatu, vel si quid simile in dictis Sanctorum invenitur, est large accipiendum pro pœna, ut ponatur species pro genere. Ideo autem Sancti tali modo loquendi usi sunt, ut detestabilem redderent errorem Pelagianorum, qui assererant in parvulis nullum peccatum esse, nec eis aliquam pœnam deberi.

S. Thomas consentit S. Bonaventura in 2. dist. 33. art. 3. quæst. 1. in O. ubi, relata alia, quam paucorum esse dicit, sententia, sic prosequitur: Sed cum valde durum illud dicere videatur, quod Deus tam durè & tam asperè agat cum parvulis sic descendentibus, qui omnino non potuerunt vitare nec mortem culpæ, nec mortem naturæ: præsertim cum videamus Deum cum impiissimis & sceleratissimis peccatoribus in multis misericorditer agere: ideo est alia positio mitior, quæ magis concordat pietati fidei, & iudicio rationis, quod quia parvuli decedentes cum originali, carent justitia, & Spiritus sancti gratia, quæ est pignus hereditatis æternæ, privantur in æternum Dei visione; quia verò in carne fuit fœditas, ideo ponentur in loco vili, utpote infernali: sed quia non habuerunt in se actualem delectationem peccati nec in spiritu, nec in carne, ideo non sentient pœne ignis acerbiter. Hunc modum dicendi magis approbant Magistri communiter.

Porro utrique, & aliis ejusdem sententia Doctoribus præverat Magister Sent. sæculo xii. dist. citata litt. E. ubi sic loquitur: Non ergo pro peccatis parentum actualibus, nec etiam pro actualibus primi parentis, sed originali, quod à parentibus trahitur, parvuli damnabuntur: pro eo nullam aliam ignis materialis vel conscientie vermis pœnam sensuri, nisi quod Dei visione carebunt in perpetuum.

2. Sæculo xiv. Scotus in 2. dist. 33. quæst. unic. hæc habet: Hec videtur Magistrorum esse sententia,

quod damnati pro solo peccato originali nullam habebunt pœnam sensus exterioris, puta ignis, quia nullam delectationem inordinatam habuerunt, cui delectationi correspondeat acerbitas ignis affligentis, ut propria pœna. Auctoritati autem S. Augustini respondet cum S. Bonaventura, quem citat.

Habemus etiam pro sæculo illo testem locupletissimum Gregorium Ariminensem in 2. dist. 33. qu. 3. ubi sic procedit: Tertiò, quæro utrum decedentes cum solo originali peccato, puniantur aliqua pœna sensus.... Resp. Opinio Magistri Sententiarum est ad partem negativam.... Cum eo concordant omnes moderni Doctores, quorum scripta circa materiam istam perlegi, &c. Postquam autem oppositam sententiam, esse S. Augustini sententiam fusè & accuratè probavit, sic concludit: Quia tamen hujus questionis non vidi partem aliquam expressè determinatam ab Ecclesia, & tremendum mihi videtur negare auctoritates Sanctorum, è contra etiam non est tutum contraire communi opinioni & consensui Magistrorum nostrorum: idcirco neutri parti alteram præferens, disputationem earum lectori relinquo.

3. Sæculo xvi. Estius in 2. dist. 33. §. 8. affirmat omnes ferè Scholasticos sequi sententiam Magistri, parvulos non baptizatos, à pœna sensus exemptos. Expositis autem partis utriusque momentis, sic ait: In hac opinionum contrarietate in primis scire oportet, neutram à suis auctoribus, excepto Fulgentio... tanquam fide tenendam asseri, aut oppositam velut hereticam damnari. Quare & nos hanc de sensibili pœna questionem in medio relinquentes, dicimus rationes utrimque allatas, non omnes ejusmodi esse, quæ efficaciter concludant, aut probabiliter solvi non possint.

Porro hæc Magistri sententia, quam post duodecimum sæculum tanta contentione amplexi sunt Doctores scholastici, non caret præsidio Patrum, qui ante Pelagiana tempora vixerunt. Nam S. Gregorius Nazianzen. orat. 40. quæ est in sanctum baptismum, de parvulis sine baptismo mortuis loquens, sic ait: Futurum existimo, ut postremi nec cœlesti gloria, nec suppliciis à iusto iudice afficiantur. Et S. Gregorius Nyssenus oratione de iis, qui præmaturè abripiuntur, hæc habet in fine: Immatura mors infantium neque in doloribus ac miseriis esse eum, qui sic vivere desit, intelligendum esse nobis suggerit. His communiter adjungitur S. Ambrosius lib. 2. de Abraham, cap. ult. quasi dicat parvulos non baptizatos, immunitatem habere pœnarum; sed regni honorem non habere. Sed videtur hæc auctoritas prætermittenda: non enim dicitur in textu, Non habent, sed: Nescio an habeant regni honorem, quod malè coheret cum his Christi verbis: Nisi quis renatus fuerit, &c. paulò superius citatis. Locus igitur Ambrosii mendosus videtur.

Pro hac sententia citat etiam S. Bernardum Doctor Angelicus art. citato in Sed contra. Locus S. Bernardi est in serm. 3. in tempore resurrectionis, in quo sic loquitur: Quid enim odit & punit Deus præter propriam voluntatem? Cesset voluntas propria, & infernus non erit. In quem enim ignis ille deserviet, nisi in propriam voluntatem? Sed, inquit S. Thomas, originale peccatum non est peccatum propriæ voluntatis, imò consequitur ex voluntate aliena. Ergo peccato originali non debetur pœna sensus. Sed quid, si respondeatur voluntatem Adami, quæ fuit morale caput humani generis, fuisse nostram voluntatem propriam secundum moralem estimationem?

Afferitur denique auctoritas Innocentii III. cap. Majores, extra de baptismo, ubi hæc leguntur: Pœna originalis peccati est carentia visionis Dei, actualis verò peccati est gehenne perpetuæ cruciatus. Ad hunc textum responder pro sententia S. Augustini Gregorius Ariminensis questione superius citata: Decretalis non dicit, quod sola carentia divinæ visionis sit pœna peccati originalis: nec ait, quod solius actualis peccati cruciatus gehenna est pœna: quod